

HANDREIKING: DECLARATIEBERICHT EN FACTUREREN

**N.a.v. de impactanalyse financiële
berichtenstromen en het Gemeentelijk
Gegevensknooppunt**

1 Declaratiebericht en factureren

Doel

Het doel van deze handreiking is als volgt:

- Het wegnemen van verwarring rond de definities van *declaraties* en *facturen*;
- Het bieden van oplossingsrichtingen voor het gebruik van het declaratiebericht als factuur;
- Het doen van aanbevelingen met betrekking tot inrichting van het proces en te maken afspraken.

Inleiding / probleemstellingen

In de impactanalyse financiële berichtenstromen i.h.k.v. het Gemeentelijk Gegevensknooppunt is problematiek geïdentificeerd met betrekking tot het gebruik van het declaratiebericht, en de mogelijkheid / wenselijkheid om dit bericht als factuur te gebruiken.

De problematiek begint met verwarring over wat in financieel-administratieve zin een declaratie is, en wat een factuur is. Daarbij zien we dat gemeenten in het zorgdomein verschillende bekostigingsvarianten gebruiken (bevoorschotting en betaling achteraf) en verschillende beprijzingsmethoden kennen (van lump sum (subsidieëring) tot P*Q). Deze modellen kunnen ook door elkaar in gebruik zijn bij één gemeente. Hierdoor kan het declaratiebericht verschillende betekenissen hebben.

Deze handreiking schept eerst een uniforme definitie, vervolgens zet zij de bekostigings- en beprijzingsmethodieken uiteen, met de positie van het declaratiebericht in deze verschillende methodieken. Dan geeft zij de mogelijkheden om het declaratiebericht ook als factuur te gebruiken, en ten slotte zijn een aantal aandachtspunten opgesomd waarmee, in het kader van gebruik van het declaratiebericht als factuur, rekening gehouden dient te worden.

Definitie

In veel documentatie wordt steeds gesproken over 'declaratie', waaronder uiteraard ook over het 'declaratiebericht' (bijvoorbeeld WM303). In de financiële processen is er echter vooral sprake van 'facturen'. Samenloop van deze termen, maar vooral ook van deze documenten, kan tot verstoring in de processen leiden. Wij definiëren de termen hier als volgt:

- Een declaratie is een verantwoordingsdocument waarin geleverde dienst / product wordt weergegeven.
- Een factuur is een formeel financieel administratief document (met wettelijke eisen)
- Op een declaratie is een betaling niet per definitie wenselijk, op een factuur wel.
- Declaraties zijn in het gegevensknooppunt beschreven en gestandaardiseerd (WM303; JW303 en ook JW321). Facturen niet. Er is ook nog geen factuurbericht gedefinieerd

Bekostigings- en beprijzingsmethodieken

Vanuit de verschillende brondocumenten en interviews met gemeenten zien we dat er op verschillende manieren gekeken wordt naar de financiering: vooraf of achteraf. Vanuit het Jeugddomein wordt vrijwel uitsluitend gewerkt met voorfinanciering, en vervolgens met 'declaraties' (zie vorige issue) – die nooit tot betaling leiden – , met tot slot een eindafrekening

(memoreer hier het ontbreken van het woord 'factuur'). In het WMO-domein wordt meer gewerkt met en gestreefd naar facturering en betaling ná levering.

Beprijzing: in deze handreiking wordt onderscheid gemaakt tussen beprijzing op basis van een vaste afspraak (lump sum of subsidiebasis) of beprijzing op basis van (enige vorm van) prestatie. Wij beschouwen productiebekostiging als bekostiging op basis van een prestatie of productie; populatiegerichte bekostiging of wijkfinanciering en functiegerichte bekostiging zien wij als bekostiging op basis van een vaste afspraak. vISD heeft de [Handreiking Sturing en Bekostiging](#) gepubliceerd, waarin onderscheid wordt gemaakt tussen functiebekostiging, populatiebekostiging (beide in deze notitie te beschouwen als een lump sum bekostiging), productiebekostiging en resultaatbekostiging (deze laatste twee te in deze notitie te beschouwen als bekostiging op prestatiebasis).

Deze verschillende vormen hebben invloed op de rol van de "toewijzing" en de "declaratie" berichten voor het financiële proces, dat wil zeggen voor het registreren van een verplichting, en voor de betaling. Gesimplificeerd de volgende tabel¹:

	Toewijzing	Declaratie	Verder?
Voorschot en lumpsum	Informatie wordt niet gebruikt in het financiële proces		Bedrag is vastgesteld, ongeacht het aantal of de aard van leveringen. Declaratie is wel een verantwoordingsmiddel
Achteraf en lumpsum			niet aannemelijk dat deze voorkomt, zo wel: identiek aan voorschot en lumpsum
Voorschot en P*Q	Informatie wordt niet gebruikt in het financiële proces	Informatie wordt gebruikt als verantwoordings-informatie in het financiële proces	Het voorschot zal ook de verplichting zijn. Alle declaraties in een periode bij elkaar, moeten optellen naar de eindafrekening
Achteraf en P*Q	Trigger voor aangaan (dus opnemen) verplichting	Factuur (of onderbouwing factuur, 1 op 1)	De trigger voor aangaan verplichting kan ook de 'aanvang zorg' zijn.

Bevoorschotting

- 1) Leverancier krijgt van de gemeente een voorschot op basis van de verwachte afname
- 2) Leverancier stuurt *declaraties* naar de gemeente voor periodiek overzicht van levering. Betaling vindt niet plaats zolang de waarde van het voorschot niet wordt overschreden
- 3) Na afloop van de bevoorschotte periode wordt een afrekening gemaakt van te betalen of te ontvangen restant, en deze wordt betaald (of ontvangen).

De gemeente zou er hier voor kunnen kiezen om het voorschot niet als factuur te registreren, de declaraties wel, en de eindafrekening weer niet (dat is immers een restbetaling op de facturen). Als

¹ Aan het toewijzingsbericht wordt in deze handreiking geen aandacht besteed. Voor het declaratie / facturatieproces is het toewijzingsbericht van belang als formele start van het administratieve proces, waaraan bij de goedkeuring van de declaratie/factuur gerefereerd kan worden, via het in het declaratiebericht opgenomen toewijzingsnummer. In administratieve zin heeft de declaratie dan de rol van een "bestelling".

alternatief (niet aan te raden²) kan de gemeente er voor kiezen het voorschot en de eindafrekening als facturen te boeken en de declaraties in het financiële systeem niet te registreren.

Facturering achteraf

- 1) Leverancier stuurt *facturen* naar de gemeente. De gemeente registreert deze
- 2) Gemeente betaalt (na goedkeuring) deze facturen.

In dit model zou het denkbaar zijn (behoudens de hier genoemde aandachtspunten) dat het declaratiebericht (WM303 / JW303 / JW321) als elektronische factuur wordt behandeld. Dit bespaart een papieren documentstroom voor de facturen³.

Declaratiebericht als factuur?

Kan in de gegevensuitwisseling tussen zorgaanbieder en gemeente, de factuur – wanneer (in het licht van het bovenstaande) naar aanleiding van de verleende zorg kosten geboekt moeten worden en een betaling aan de zorgaanbieder plaats dient te vinden – in de vorm van het door het GGK ondersteunde declaratiebericht (WM303, JW303, JW321) verstuurd worden? **Ja – dat kan**. Hierbij spelen een aantal overwegingen (hieronder), en aandachtspunten (volgende paragraaf):

Overwegingen

- De factuur is een formeel (wettelijk beschreven) document met vereisten waaraan (door de verstrekker van de factuur) moet worden voldaan.⁴
- Ook voor BTW vrijgestelde diensten moet een factuur worden overhandigd – de vrijstelling die op dat gebied bestaat betreft alleen de BTW-gerelateerde informatie op de factuur⁵.

We zijn dus niet helemaal vrij om de vorm en inhoud van onze facturen onderling te bepalen. Kan het declaratiebericht aan de volledige (vereenvoudigde) factuurvereisten voldoen? Ja, maar daarvoor moet wel het één en ander geregeld worden, zie de aandachtspunten, om te zorgen dat aan de formele vereisten wordt voldaan.

Toevoeging: factureren vooraf

In aanvulling op de bovenstaande vraag of het declaratiebericht gebruikt kan worden als factuur (achteraf), is ook de vraag gesteld of het declaratiebericht gebruikt kan worden als factuur bij facturering *vóóraf*: waar zorgaanbieders in zekere mate bevoorschot worden, doordat zij, zodra de zorg is aangevangen, een factuur sturen voor de verwachte kosten. Ook deze factuur zou, met inachtneming van de hier genoemde overwegingen en aandachtspunten, via het declaratiebericht kunnen worden uitgewisseld. Daarbij zijn twee extra overwegingen van toepassing:

- Voor de herkenbaarheid in het administratieve proces moet het declaratiebericht koppelbaar zijn aan de initiële toewijzing. Vermelding in het declaratiebericht van het toewijzingsnummer is daarvoor de aangewezen sleutel. Dit betekent wel dat de factuur (in de vorm van een declaratiebericht) pas verzonden kan worden nadat de toewijzing is opgesteld.
- Bij een vooraf-factuur bestaat de kans dat het factuurbedrag uiteindelijk niet het juiste bedrag is – bijvoorbeeld als uiteindelijk minder of meer zorg geleverd wordt dan vooraf gepland / toegewezen etc. – In dit geval moet een correctie plaatsvinden van de factuur. Dit

² Dit is niet aan te raden omdat de periodiciteit van de kosten dan niet accuraat wordt weergegeven, en een betalingsverplichting (zelfs betaling daarvan) wordt opgenomen als de dienst nog niet geleverd is.

³ Of een andere digitale documentstroom, bijvoorbeeld via e-factureren

⁴ Vastgelegd in artikelen 34 en 35 van de Wet Omzetbelasting.

⁵ Bijvoorbeeld een Bureau Jeugdzorg factureert haar diensten, met de melding op de factuur dat de diensten vrijgesteld zijn van BTW.

kan worden gedaan door een declaratiebericht met een creditbedrag (negatief bedrag) uit te wisselen, en een nieuwe declaratie met het juiste bedrag.

Aandachtspunten

De aandachtspunten bij het gebruik van het standaard declaratiebericht als factuur richten zich op twee gebieden: (1) de formele factuurvereisten, (2) de inrichting van het proces en (3) het omgaan met retourberichten.

Ad 1): de formele factuurvereisten

- Van primair belang is dat de verstrekker aan de factuur een uniek en opeenvolgend factuurnummer toevoegt. De declaratieberichten kennen een veld "factuurnummer" dat hiervoor gebruikt kan worden. *Daartoe dient de gemeente haar zorgaanbieders vrij te laten om dit gegeven te genereren vanuit hun verkoopadministratie*
- De factuur moet als zodanig herkenbaar zijn (normaliter doordat er in een opvallend lettertype "Factuur" boven staat). Een standaardbericht biedt die mogelijkheid niet (zeker niet omdat het berichttype "declaratie" heet). Gemeente en haar zorgaanbieder kunnen dit afdekken door contractueel vast te leggen dat de declaratieberichten door beide partijen worden beschouwd en erkend als factuur.
- De factuur moet een aantal standaard gegevens bevatten – zie ook de bijlage –. Ook hierbij kan in de afspraken (contracten) worden vastgelegd wat deze gegevens zijn en wat de referentie daaraan is in het declaratiebericht, bijvoorbeeld de gemeentecode en de leverancierscode
- De BTW gegevens: ervan uitgaande dat de dienstverlening of leveringen BTW vrijgesteld zijn, dient dit op de factuur te worden vermeld. Ook hiervoor bieden de declaratieberichten geen ruimte. De oplossing ligt weer in de contractuele afspraken: Daarin kan worden vastgelegd dat deze wijze van factureren (via het declaratiebericht) alleen mogelijk is voor BTW-vrijgestelde diensten en dat daarmee per definitie geldt dat declaraties betrekking hebben op BTW vrijgestelde diensten.⁶

Ad 2) Inrichting van het proces

De inrichting van het proces waarbij het declaratiebericht (ook) als factuur geldt, kent ook nog een aantal aandachtspunten, vooral door mogelijke samenloop met andere processen (of variaties in het declaratieproces). Wanneer een gemeente⁷ tegelijkertijd gebruik maakt van te factureren diensten als van op een andere manier bekostigde diensten (bijvoorbeeld bevoorschotde diensten, of subsidie-financiering), waarvoor ook declaraties verzonden worden, zal ergens in het proces onderscheid gemaakt moeten worden tussen 'factuur-declaraties' en 'niet-factuur-declaraties'.

- De declaratieberichten kennen geen specifiek veld om dit onderscheid te maken.
- Het onderscheid zou softwarematig kunnen worden ingebouwd (bijvoorbeeld op leveranciers-identificatie), maar software-leveranciers geven aan dat op dit moment niet te plannen.
- Dit zou betekenen dat het scheiden van welk declaratiebericht een factuur is en welke niet, handmatig zou moeten gebeuren. Dat is een administratief omslachtig en foutgevoelig proces.

Ad 3) retourberichten

⁶ Voor eventueel BTW plichtige leveringen zou dan een uitzonderingsproces moeten worden ingericht.

⁷ Voor een zorgaanbieder zou dezelfde problematiek ongeveer gelden wanneer zij meerdere gemeenten met verschillende processen bedient.

De Wmo- en Jw-declaratieberichten kennen verplichte retourberichten, waarin een gemeente een declaratieregel kan goedkeuren of afkeuren. In de standaardbeschrijving is opgenomen dat een afgekeurde declaratieregel niet gecrediteerd mag worden door de aanbieder. Kortom: de 'gefactureerde' regels bestaan uit het totaal van de goedgekeurde declaratieregels.

Wanneer declaratieberichten ook factuur zouden dienen, is dit een onwenselijke situatie. In financiële processen is het gebruikelijk dat een factuur leidt tot een vordering. Bij een dispuut over een factuurregel beoordeelt de opsteller zijn vordering opnieuw. Alleen als hij besluit tot intrekking of correctie van de oorspronkelijke factuurregel, zorgt hij voor een expliciete creditering die de oorspronkelijke vordering opheft. Dat zorgt ervoor dat het geheel van de facturen (met oplopende factuurnummers) een dekkende set vormt van alle Vorderingen.

In dit licht zou het wenselijk zijn om de standaardbeschrijving zó aan te laten passen dat de afgekeurde declaratieregels juist altijd gecrediteerd moeten worden, waardoor het standaardproces in overeenstemming wordt gebracht met de gebruikelijke processen voor financiële processen. Deze wens is aan het ontwikkelteam van de standaarden kenbaar gemaakt. Vooralsnog is het voor gemeenten aan te raden hier specifieke afspraken over te maken met haar zorgaanbieders.

Samengevat: de standaard declaratieberichten kunnen worden gebruikt als factuur, en dit heeft voordelen op het gebied van administratieve proces-efficiëntie. Daarbij moet rekening gehouden worden met het voldoen aan de formele factuurvereisten, waarbij de oplossing gezocht kan worden in de contractuele afspraken. Daarnaast verdient de procesinrichting aandacht, vooral waar verschillende financieringsvormen en prijsvormen parallel lopen binnen de gemeente.

Bijlage: formele factuurvereisten

Formele factuurvereisten

De verplichting om een factuur te verzenden zijn vastgelegd in de Wet op de Omzetbelasting 1968, artikel 34c. Deze plicht geldt voor de ondernemer – de zorgaanbieder dus.

Daarmee zijn deze eisen vooral van toepassing in het kader van de juiste uitvoering van de BTW regelgeving, maar ook relevant in andere processen, en van toepassing (uitzonderingen van versimpelde facturen daargelaten) op niet BTW-plichtige factureringen (art. 35a):

- Datum: factuurdatum
- Factuurnummer: een opeenvolgend uniek nummer
- BTW identificatie leverancier (in Nederland: BTW nummer)
- BTW identificatie afnemer (in Nederland: BTW nummer)
- volledige naam en volledig adres van de leverancier en afnemer
- beschrijving: hoeveelheid en aard geleverde goederen/diensten
- datum levering (of periode levering)
- vergoeding voor elk onderdeel, eenheidsprijs exclusief belastingen, de belastingen en het totaal te betalen bedrag
- BTW maatstaf (bedrag en 6%, 21% of 0%) en te betalen BTW bedrag
- Melding BTW verlegd, indien van toepassing

in geval van vrijstelling van BTW: verwijzing naar de specifieke regeling

Overigens stelt het artikel ook dat elk document dat een wijziging betreft op een eerder uitgereikte factuur gelijkgesteld wordt aan de factuur - mits er een duidelijke verwijzing naar het factuurnummer bestaat. Daarnaast blijkt uit het artikel dat de factuurplicht ook geldt voor voorschotbetalingen.

**KWALITEITS
INSTITUUT
NEDERLANDSE
GEMEENTEN**

**KWALITEITSINSTITUUT
NEDERLANDSE GEMEENTEN**

**NASSAULAAN 12
2514 JS DEN HAAG**

**POSTBUS 30435
2500 GK DEN HAAG**

**T 070 373 80 08
F 070 363 56 82**

**INFO@KINGGEMEENTEN.NL
WWW.KINGGEMEENTEN.NL**